

[Hartel.]

at den Adgang, der gives i Lovforslaget § 20, 3die Stykke, til at oprette en Række lønnede Poster, hellere skulde have været spærret. Derimod ser vi med Hensyn til Byggeomkostningerne saaledes paa det, at man med det nuværende Omkostningsniveau vanskeligt her kan komme lavere ned, end Ministeren og Flertallet er gaaet med til i det til § 5 stillede Ændringsforslag. Det kan jo være meget godt, at vi kræver billige Boliger opført, men naar vi ved, at Omkostningsniveauet er højt, er det dog forgæves at forlange, at Folk skal fremstille billige Boliger, for det lader sig ikke gøre; eller ogsaa vil vi da naa ud i den Situation, at vi faar mindre gode Boliger, og vi fra vor Side vil nødig være med til at sænke Boligstandarden.

Med Hensyn til Vedligeholdelseskravene i § 18 er vi enige med Mindretallet i, at den Adgang, der gives Ministeren til alene at bedømme, om en saadan Vedligeholdelse er foretaget paa betryggende Maade, retteligt tilkommer et uvildigt Skøn og ikke Ministeren; eventuelt maa det afgøres ad Rettens Vej, om Vedligeholdelsen har været betryggende.

Det vigtigste Ændringsforslag og det, som har medført, at ogsaa vi kan tiltræde Lovforslaget ved den endelige Afstemning, er det nye Kapitel efter Kapitel II, hvorved der ogsaa aabnes Mulighed for privat Opførelse af Lejligheder med Hjælp fra det offentlige. Det er et meget betydeligt Fremskridt i Forhold til den Skikkelse, Lovforslaget fremtraadte i, da det blev forelagt. Jeg kan ikke noksom udtrykke Tilfredshed med det private Initiativ, der hidtil har været udfoldet paa Boligbyggeriets Omraade, og ikke noksom opfordre til, at man paa alle Maader støtter dette private Initiativ. Statistiske Efterretninger af 5. Marts d. A. giver et godt Materiale til Bedømmelse af det private Initiativs Indsats. I sidste Halvdel af 1937 blev der opført i Hovedstaden 5 067 Lejligheder, deraf de 119 ved kommunalt Initiativ, 168 paa Initiativ af Byggeforeninger og med offentlig Støtte og endelig 4 780 uden offentlig Støtte, ene paa privat Initiativ; og Forholdet ligger paa ganske samme Maade i Provinsbyerne. Disse Tal vidner bedre end mange Ord om den private Indsats og dens Betydning paa dette Felt, og dette private Initiativ ønsker vi under ingen Omstændigheder lammet.

Det har fra Tid til anden været fremført, at de private Bygherrer var tilbøjelige til at bygge større og dyrere Lejlig-

heder og forsømme Byernes Forsyning med mindre Lejligheder. Det forekommer mig, at efter de Tal, der foreligger, er disse Beskyldninger tendentiøse og urigtige. Af de 4 780 Lejligheder, som jeg anførte var opført i Hovedstaden ved privat Initiativ, er der kun 751, der er paa over 3 Værelser, og de 2 731 er paa 1 eller 2 Værelser, saa der kan ikke klages over, at det private Initiativ ikke tager Hensyn til, hvad netop de mindrebemidlede kræver i Retning af Bolig.

Naar det er saa vanskeligt at holde Boligbyggeriet i Gang, saaledes at det holder Trit med Efterspørgselen — jeg kan her godt tiltræde de Betragtninger, som det ærede Medlem Hr. Valdemar Sørensen gjorde gældende —, saa ligger det jo i den almindelige Fordyrelse, der er opstaaet dels ved Valutacentralen, dels gennem Skatterne og Prisaftalerne og gennem de stadig gentagne Lønforhøjelser, og endelig i, at man ikke har villet slaa ind paa en Diskontopolitik med en Sænkning af det almindelige Renteniveau, som vilde medføre, at Obligationsskurserne blev højere.

Med Hensyn til Prisaftalerne har jeg ved tidligere Lejlighed diskuteret dette Spørgsmaal med den højtærede Minister, men det er desværre gaaet saaledes, at det Synspunkt, jeg gjorde gældende ved den forrige Behandling, er blevet underbygget ved de Oplysninger, der er fremkommet siden ved Offentliggørelsen af Prisaftalerne; jeg skal ikke her foretage nogen Opregning, men jeg har Materialet til min Raadighed. Det er kommet saa vidt, at Statsskovene mundtligt har tiltraadt de Prisaftaler, der angaar Skovens Produkter, og er gaaet ind paa at benytte de Standardslutsedler, som Trusten har, og anerkendt de paa disse Slutsedler paatrykte Priser. Det er jo ikke mærkeligt, at naar Staten selv i sin Praxis anerkender de Prisaftaler, som forefindes, og gaar ind under dem, skal Prisniveauet blive højt, og saa skal vi faa dyre Boliger, og vi vil da fortsat staa over for de Vanskeligheder, som dette Lovforslag kun er et ringe Forsøg paa at afhjælpe, og som bedre vilde blive afhjulpet, hvis man billigjorde den almindelige Produktion.

Indenrigsministeren (Bertel Dahlgaard): Jeg takker det ærede Udvalg for Behandlingen af Lovforslaget. Jeg er glad for, at der synes at blive en ikke ringe Samling om det, efter at vi har søgt at bøje os mod hinanden i Udvalget.

Jeg skal med Hensyn til det Udvalg, der er omtalt i Betænkningen, sige, at jeg